

OBSAH

PŘEDMLUVA	15
1. DÍTĚ A ZRANITELNOST V DISKURZU MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	17
1.1 Rozlišení diskurzivních schémat	17
1.1.1 Diskurz kázně	18
1.1.2 Diskurz nevinnosti	19
1.1.3 Vývojový diskurz	21
1.1.4 Postmoderní diskurz	23
1.2 Diskurz mezinárodního práva	25
1.2.1 Úmluva o právech dítěte	25
1.2.2 Rozsudky ESLP	31
1.3 Jaké dítě chceme mít	35
2. PROCESNÍ ZÁRUKY DÍTĚTE BEZ DOPROVODU	38
2.1 Předpoklady procesních záruk	38
2.1.1 Ústava IRO a její nominální definice dítěte bez doprovodu	38
2.1.2 Neviditelné dítě v Úmluvě o právním postavení uprchlíků	43
2.1.3 Dítě bez doprovodu v doporučeních UNHCR a ExCom	49
2.1.3.1 <i>Příručka k postupům a hlediskům pro určování právního postavení uprchlíků (září 1979)</i>	52
2.1.3.2 <i>Zpráva o nezletilých uprchlících (červenec 1987)</i>	54
2.1.3.3 <i>Pokyny k nezletilým uprchlíkům (srpen 1988)</i>	59
2.1.3.4 <i>Strategie týkající se nezletilých uprchlíků (srpen 1993)</i>	63
2.1.3.5 <i>Nezletilí uprchlíci: Pokyny k ochraně a péči (1994)</i>	64

2.1.3.6	<i>Pokyny ke strategii a postupům, jež se zabývají dětmi bez doprovodu žádajícími o azyl (únor 1997)</i>	69
2.1.3.7	<i>Pokyny k mezinárodní ochraně č. 8 (prosinec 2009)</i>	75
2.1.3.8	<i>Příručka a pokyny k postupům a hlediskům pro určování právního postavení uprchlíků (prosinec 2011)</i>	79
2.2	Úmluva o právech dítěte: procesní záruky dítěte bez doprovodu	81
2.2.1	Zásady a jejich procesní valence	83
2.2.1.1	<i>Právo dítěte nebyt diskriminováno</i>	83
2.2.1.2	<i>Nejlepší zájmy dítěte</i>	86
2.2.1.3	<i>Právo dítěte na život, jeho zachování a na vývoj</i>	90
2.2.1.4	<i>Právo dítěte být slyšeno a participace</i>	92
2.2.2	Doplňkové a rámcové ustanovení	97
2.3	Implicitní procesní záruky	108
3.	OPATROVNICTVÍ NEZLETILÉHO BEZ DOPROVODU	110
3.1	Nutnost ustanovit opatrovníka	110
3.2	Hlavní pojmy používané v mezinárodním a unijním právu	111
3.2.1	Nezletilý bez doprovodu	111
3.2.2	Opatrovnictví	112
3.3	Zásady opatrovnictví a jeho specifika vzhledem k nezletilému bez doprovodu	118
3.3.1	Ustanovení opatrovníka a jeho úloha	118
3.3.2	Právo dítěte být slyšeno a právo na informace	120
3.3.3	Nejlepší zájmy dítěte a specifická zranitelnost nezletilého bez doprovodu	124
3.3.4	Nalezení trvalého řešení	130
3.3.5	Kvalifikace opatrovníka a zajištění podmínek pro jeho činnost	135
3.4	Dobrá praxe	140

4. PŘÍSTUP DÍTĚTE BEZ DOPROVODU K ŘÍZENÍ PODLE PROCEDURÁLNÍ SMĚRNICE	143
4.1 Procesní požadavky přístupu k řízení	143
4.1.1 Informace o mezinárodní ochraně	144
4.1.2 Podání žádosti o mezinárodní ochranu	147
4.2 Identifikace zranitelnosti	150
4.3 Podpora dítěte během řízení	153
4.3.1 Zástupce dítěte, právní informace, právní poradenství a pomoc	155
4.3.2 Použití zrychleného řízení a právo setrvat na území po dobu žaloby	156
4.3.3 Žádost o mezinárodní ochranu	158
4.3.4 Osobní pohovor	160
4.3.5 Posouzení věrohodnosti výpovědi	163
5. PRÁVO DÍTĚTE NA SLOUČENÍ RODINY V SEPĚTÍ S JEHO NEJLEPŠÍMI ZÁJMY	164
5.1 Ochrana nezletilého uprchlíka	164
5.1.1 Zranitelnost nezletilého uprchlíka	165
5.1.2 Ochrana rodinného života nezletilého uprchlíka	165
5.2 Mezinárodněprávní rámec	166
5.2.1 Adresáti smluvního závazku	167
5.2.2 Adaptabilita a horizontální účinky zásady	169
5.2.3 Zastřešující ustanovení	171
5.2.4 Zásada nejlepších zájmů dítěte a její účinky	173
5.2.5 Posuzování a určování nejlepších zájmů dítěte	175
5.2.6 Společné obecné komentáře	177
5.3 Evropský právní rámec	180
5.3.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv	180
5.3.2 Právo Evropské unie	182
5.3.2.1 <i>Listina základních práv EU</i>	182
5.3.2.2 <i>Směrnice o právu na sloučení rodiny</i>	184
6. ZAJIŠTĚNÍ DÍTĚTE A ALTERNATIVY K ZAJIŠTĚNÍ	191
6.1 Mezinárodní konsensus	191
6.2 Zajištění: právo dítěte na svobodu a bezpečnost	192
6.2.1 Univerzální rámec	192

6.2.2 Partikulární rámec Rady Evropy	195
6.2.3 Systémový rámec unijního práva	196
6.3 Rozhodování o zajištění	199
6.3.1 Právní základ zajištění ve vnitrostátním právu	199
6.3.2 Důvody zajištění	199
6.3.3 Nutnost a proporcionalita zajištění	201
6.3.4 Procesní záruky	203
6.3.5 Důstojné a humánní podmínky	205
6.3.6 Postoj ESLP k alternativám k zajištění dětí	207
6.4 Alternativy k zajištění	208
6.4.1 Výhody alternativ k zajištění	208
6.4.2 Příklady alternativ k zajištění	209
6.4.2.1 Pěstounská péče	209
6.4.2.2 Příbuzenská péče	210
6.4.2.3 Ubytovací zařízení pro děti (institucionální péče)	210
6.4.3 Alternativy k zajištění rodin s dětmi	211
6.4.4 Individuální vedení případu (tzv. <i>case management</i>)	213
SEZNAM LITERATURY	214